

Rügyfakadás Tündérkertben

A Vojtina Bábszínház varázslatos kertjébe különös vendégek érkeznek ezen a tavaszon. Először egy lármás vásáros társaság üt itt tanyát, és 2009 márciusában együtt várják a debreceni nézőkkel, hogy újra termést hozzon egy öreg mesefa, mégpedig a *Vitéz Kukoricza János históriája* címet viselő előadást. Aztán négy gyerek játszik a kert fái és bokrai között, míg egy furcsa idegen meg nem zavarja őket. Mesévé érik az ő történetük is, címe *Az ördög sziklája* lesz, és április 19-én nézhetik meg először az érdeklődők.

VITÉZ KUKORICZA JÁNOS HISTÓRIÁJA

*„Hóba, bóba, fiúk-lányok,
nagyamák és nagyapákok!
Most füleljen minden ember,
és tágra nyílt, ébes szemmel
egye-igya ezt a mesét, ami mégsem
mesebeszéd...”*

Eképp csalogatja közönségét a vásári bábjátékos, Béla von Magyarai: körülötte körhinta forog Hintás Jimmy irányítása alatt, a bájos Muskétás Mari céllövődézésre hívogat, Alexander Petrovics Rezső fotográfiákat készít, Papucsek Bözsi zsidarút kínál, Lótifuti, a mindenes legényke pedig egész nap csak lót-fut a piacon. A vásárosok élnek mindennapi életüket, de még futja idejükből s kedvükből, hogy belekotnyeleskedjenek a vásári bábos Jancsiról és szerelméről, Iluskáról szóló játékába. A közösen eljátszott-elmesélt történet során Lótifutiból Kukoricza Jancsi lesz, Muskétás Mariból meg

Iluska, de mindenki kiveszi a részét a játékból. A fotográfus képeinek segítségével megelevenedik a kis falu, a rablótanya meg a francia királyi udvar, Jancsink banyákkal meg óriásokkal csetepatézik, míg végül Tündérországba nem ér. Legyőzvéen a Tündérföldet őrző három fenevadat végre rálel Iluskájára, s immár együtt élnek és uralkodnak ott, míg a világ világ... Azaz amíg a mese tart, mert aztán minden szereplő visszatál a portékájához a „való” életbe.

Petőfi Sándor közismert elbeszélő költeménye Rumi László rendezésében került színre 2006 áprilisában a Vojtinában. A bábok (kesztyűs- és árnybábok), maszkok és díszletek

Grosschmid Eriket dicsérik, a muzsikát Ágoston Béla szerezte, a vásárosokat és a *János vitéz* szereplőit Megyeri Béla, Reschofsky György, Fekete Dávid, Balogh András, Papp Melinda és Pallai Mara keltették életre. (Pallai Mara ma már a győri Vaskakas Bábszínház játékos, úgyhogy Muskétás Mari szerepében Nagy Mónikát láthatja a közönség.) 2009 márciusától tűzi ismét műsorára a Vojtina Bábszínház ezt az előadást, remélhetőleg a kicsik és nagyok örömére.

AZ ÖRDÖG SZIKLÁJA

Az évad utolsó bemutatóját Kovács Géza bábjátékos-rendező állítja színpadra a Vojtina Bábszínházban. Őt faggattuk a születő előadással kapcsolatban.

Titokzatos, sokat sejtető a cím...

Az az igazság, hogy ez már a sokadik cím, ami felvetődött bennem és a szövegkönyv írójában, Galuska László Pálban, de talán ebbe sikerült a lehető legtömörebben belesűríteni az előadás egyik dramaturgiai csomópontját. Az ördög sziklája egy barlangos szikla a történet helyszínéül szolgáló Bajánca nevű kis falu mellett, amelyen keresztül a Gonosz feljön a Pokolból, hogy vizzályt szítson az emberek között.

Merre található ez a Bajánca, és miről nevezetes?

Bajánca négy nemzetiség, négy kultúra békés egymás mellett élésére

példát adó tipikus közép-európai falu lehetne. Nincs benne semmi különös azon túl, hogy jól megérti egymást a Petrics szabó meg a Kiss boltos, Alaghy atya meg Szvetozár pópa, felnőtt- és gyerekközegben mindenki. Sok ilyen akadt Erdélyben és a volt Jugoszlávia területén, amíg valamilyen kívülről jövő, mesterségesen gerjesztett ellenségeskedés tönkre nem tette az egyetértést.

A történet főhőse tehát a harmónia megbontója, az Ördög, aki korántsem olyan komikus figura, mint a bábjátékokban lenni szokott...

Részben. Ő az életünkben olykor felbukkanó Rossz megtestesítője, aki egy Vragics nevű kereskedő személyében költözik a faluba. A másik oldalon viszont három fiú, Andris, Hászim és Ivica, illetve egy kislány, Mirella, a Négyek Szövetsége képviseli a gyermekkor ártatlanságát, a barátság és a szerelem szépségét, tisztaságát. Ők jönnek rá egy Fives Mári nevű javasasszony segítségével, hogy mitől változott meg minden a falujukban, ők veszik fel a harcot Vragiccsal, az Ördöggel, és ők győzik le. Pontosabban nem mindannyian... Vragics még a legyőzése előtt hatásos fegyvert talál a gyerekek ellen. Mivel mindhárom fiú szerelmes Mirellába, de ő Andrist választja, ezért az ördög féltékennyé teszi a másik két fiút, így az ellene vívott küzdelem utolsó pillanatában a fiúk egymásnak esnek, és Mirella a saját életét feláldozva menti meg a világot a Gonosz további gaztetteitől.

Honnan jött az előadás alap gondolata?

Egy hasonló témájú előadást már rendeztem Győrben *Énekek éneke* címmel.

Régóta foglalkoztat ez a gondolat, és most Galuska László Pállal közösen meg is tudtuk fogalmazni. Hiszem, hogy nagyon fontos a bábszínházban a játékoság, a vidámság, de az is fontos, hogy merjünk beszélni az életünket érintő egyéb kérdésekről is, amik nem feltétlenül vidámak. Muszáj.

Milyen formában ölt testet a történet?

Az előadásunk elején három figura jelenik meg előben a három, egymástól elkülönülő térre osztott színpadon: a Félsemű, a Mercédeszes és a Zsoldos. Ők az egykori Hászim, Ivica és Andris. Egy-egy évszakot is megtestesítenek megjelenésükkel, jelmezeikkel, habitusukkal: a Zsoldos a Nyár, a tűzben-háborúban halálát kereső ember, a Félsemű a lerongyolódott, minden természet oadaadó Ősz, a Mercédeszes meg a mindentől és mindenkitől elhidegült, elidegenedett Tél. Hiányzik közülük a Tavasz: Mirella, mindannyiuk szerelme. A felnőttként falujukba hazatérő szereplők képzeletében megelevenedik az idillikus múlt: a három helyszín átalakul, Bajánca életének hétköznapi hangjai hallhatók. A paravánna váló díszletelemek fölött wayang bábként megjelennek a gyerekek és a történet többi szereplője. Innentől kezdve tiszta bábjátékot láthatnak a nézők egészen az előadás végéig, amikor újra visszatérünk

a jelenbe. A múlt felidézésének eszköze az átlépés a jelen nagyon „fizikai” világából egy más minőségű, tűnékeny bábvilágba. A zeneiség is erős szervezőeleme lesz az előadásnak, hisz egyfelől plasztikusabbá teszi az érzelmi álláspontok kifejezését, segíti az időben való visszautazást egy-egy hang megszólaltatásával. Ezenfelül mivel a történet helyszíne egy négy nemzetiségű falu, ennek hangsúlyozását az adott népre jellemző dallamok, hangszerek megszólaltatása is segítheti.

Hogyan talál kapcsolatot a gyerekközönség ezzel a témával?

Ezt az előadást az általános iskola első tagozatától ajánljuk a gyerekeknek. A csínyek, játékok, csavargások minden ilyen korú gyerekekben megvannak élményként, az az erős konfliktushelyzet is értelmezhető számukra, amikor egy kívülről jövő rossz elront valami jót.

A nagyobbak persze a szerelem-barátság-kísértés-féltékenység-árulás kérdéskörét is érteni fogják már. Néha úgy tűnik, mi, felnőttek akarjuk eldönteni, mit ért meg egy gyerek és mit nem. Aztán meg csodálkozunk, hogy a gyerek a „szívével látott” olyasmiket is, amit a felnőtt már rég elfelejtett. Az a cél, hogy a gyerekek az előadás kezdetétől a végéig együtt lélegezzenek a történettel, s a végén úgy emelkedjenek fel a székükből, hogy valami fontos történt velük, még ha ezt nem is öntik azonnal szavakba.

Kovács Gézával beszélgetett:
Papp Melinda